

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN KEHIT- TÄMISEN JA JOHTAMISEN KOULU- TUSOHJELMA

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Opetussuunnitelma 2011 - 2013

YHTEYSTIEDOT:

Osoite: Kajaanin ammattikorkeakoulu
Postiosoite: PL 52, 87101 KAJAANI
Käyntiosoite: Ketunpolku 4, 87100 KAJAANI
Puh. (08) 6189 91
Fax. (08) 6189 9626

Vastaava opettaja:
Sirkka Liisa Niskanen
Kajaanin ammattikorkeakoulu
puh. 044 7101 216
sirkka-liisa.niskanen@kajak.fi

Opintosihteeri:
Marja Haapavaara
Käyntiosoite: Ketunpolku 3, 87100 Kajaani
puh. (08) 6189 9632
marja.haapavaara@kajak.fi

JOHDANTO

Ammattikorkeakoulujen ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ovat syntyneet työelämän kasvaneista osaamisvaatimuksista ja elinikäisen oppimisen periaatteesta. Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot tarjoavat korkeakoulututkinnon suorittaneille yliopisto-opinnoista poikkeavan jatkokoulutusväylän. Niiden erityispiirteenä on työelämän osaamistarpeista lähtevä ammatillinen kasvu.

Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot on tarkoitettu työelämässä toimiville aikuisille. Opintojen laajuus on alasta riippuen 60-90 opintopistettä (40-60 opintoviikkoa) ja opiskelu tapahtuu pääosin työn ohessa. Edellytyksenä on ammattikorkeakoulun perustutkinto ja vähintään kolmen vuoden työkokemus.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on ammattikorkeakoulun perustutkinnon jälkeistä koulutusta, jonka **yleisenä tavoitteena** on antaa opiskelijalle (Asetus 423/2005):

1. Työelämän kehittämisen edellyttämät laajat ja syvälliset tiedot asianomaiselta alalta sekä tarvittavat teoreettiset tiedot asianomaisen alan vaativissa asiantuntija- ja johtamistehtävissä toimimista varten.
2. Syvälinen kuva asianomaisesta alasta, asemasta työelämässä ja yhteiskunnallisesta merkityksestä sekä valmius asianomaisen alan tutkimustiedon ja ammatikäytännön kehityksen seuraamiseen ja erittelyyn.
3. Valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan oman ammattitaidon kehittymiseen
4. Työelämässä vaadittava hyvä viestintä- ja kielitaito.
5. Kansainvälisen vuorovaikutuksen ja ammatillisen toiminnan edellyttämät valmiudet.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto sijoittuu eurooppalaisessa tutkintojen viitekehityksessä tasolle 7, joka kansallisessa viitekehityksessä (NQF) tarkoittaa ylempää korkeakoulututkintoa. Sen mukaisesti ylempään ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut:

- Hallitsee laaja-alaiset ja pitkälle erikoistuneet oman alansa erityisosaamista vastaavat käsitteet, menetelmät ja tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/tai tutkimuksen perustana. Hän ymmärtää alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyviä kysymyksiä ja tarkastelee niitä ja uutta tietoa kriittisesti. Hän kykenee ratkaisemaan vaativia ongelmia tutkimus- ja/tai innovaatiotoiminnassa, jossa kehitetään uusia tietoja ja menettelyjä sekä sovelletaan ja yhdistetään eri alojen tietoja.
- Kykenee työskentelemään itsenäisesti alan vaativissa asiantuntijatehtävissä tai yrittäjänä. Hän kykenee johtamaan ja kehittämään monimutkaisia, ennakoimattomia ja uusia strategisia lähestymistapoja. Hän kykenee johtamaan asioita ja/tai ihmisiä. Hän kykenee arvioimaan yksittäisten

henkilöiden ja ryhmien toimintaa. Hän kykenee kartuttamaan oman alansa tietoja ja käytäntöjä ja/tai vastaamaan muiden kehityksestä.

- Omaa valmiudet jatkuvaan oppimiseen. Hän osaa viestiä hyvin suullisesti ja kirjallisesti sekä alan että alan ulkopuoliselle yleisölle. Hän kykenee vaativaan kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella ja vähintään yhdellä vieraalla kielellä.

Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma tarjoaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille sairaanhoitajille (AMK), terveydenhoitajille (AMK), kättilöille (AMK) ja ensihoitajille (AMK) sekä vastaavan alan korkeakoulututkinnon, terveystieteiden, yhteiskuntatieteiden, psykologian tai kasvatustieteiden tutkinnon suorittaneille mahdollisuuden kouluttautua ja kehittyä työn ohella. Ylempi AMK (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja) vastaa muutoshaasteisiin, joita sosiaali- ja terveydenhuollon työyksiköt kohtaavat. Haasteita tuovat terveydenhuollon palvelurakenteiden muutokset, Kainuussa erityisesti 2005 käynnistynyt hallintokokeilu (perus- ja erikoishoidon yhdistyminen) sekä yritystoiminnan lisääntyminen ja kolmas sektori palvelujen tuottajana. Osaamisvaatimukset ovat kasvaneet ja tehtäväsiirrot aiheuttavat työn uudelleenorganisointia.

Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelman tavoitteina ovat hyvien osaamisvalmiuksien saavuttaminen asiantuntija-, kehittämis- ja johtamistehtävissä toimimiseen. Koulutusohjelman suorittanut henkilö on asiantuntija ihmisten ja osaamisen johtamisessa. Koulutus tarjoaa tukea ja menetelmiä, joilla koulutukseen osallistuja voi syventää omaa itsetuntemustaan, ihmistuntemustaan ja johtajuuttaan. Ylemmän AMK-tutkinnon suorittaneella henkilöllä on asiantuntijaorganisaation tiimin, ryhmän, yksikön ja osaston johtamistaidot.

YLEMMÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEIDEN YLEISET KOMPETENSSIT JA SOSIAALI- JA TERVEYSALAN KEHITTÄMINEN JA JOHTAMINEN KOULUTUS-OHJELMAN KOMPETENSSIT JA OSAAMISKUVAUKSET

Kompetenssi	Osaamisen kuvaus
YLEISET KOMPETENSSIT	
Oppimisen taidot	• osaa monipuolisesti ja tavoitteellisesti arvioida ja kehittää asiantuntijuuttaan • osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti ja eri alojen näkökulmista • kykenee ottamaan vastuuta yhteisön tavoitteellisesta oppimisesta
Eettinen osaaminen	• kykenee ottamaan vastuuta yhteisön toiminnasta ja sen seurauksista • osaa soveltaa alansa ammattieettisiä periaatteita asiantuntijana ja työelämän kehittäjänä • osaa tehdä ratkaisuja ottaen huomioon yksilön ja yhteisön

	näkökulmat - osaa edistää tasa-arvoisuuden periaatteiden toteutumista työyhteisössä - osaa edistää kestäväen kehityksen periaatteiden ja yhteiskuntavastuun toteutumista
Työyhteisöosaaminen	- osaa kehittää työyhteisön toimintaa ja hyvinvointia - osaa kehittää työelämän monialaista viestintää ja vuorovaikutusta - osaa soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa tehtävässään - osaa luoda verkostoja ja kumppanuuksia - osaa johtaa ja uudistaa toimintaa monimutkaisissa ja ennakoinnattomissa toimintaympäristöissä - kykene toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä, johtamistehtävissä tai yrittäjänä
Innovaatio-osaaminen	- osaa tuottaa uutta tietoa ja uudistaa toimintatapoja yhdistäen eri alojen osaamista - osaa johtaa projekteja - osaa johtaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita sekä hallitsee tutkimus- ja kehittämistoiminnan menetelmiä - osaa kehittää asiakaslähtöistä, kestävää ja taloudellisesti kannattavaa toimintaa
Kansainvälistymisosaaminen	- kykenee kansainväliseen viestintään työtehtävissään ja toiminnan kehittämisessä - osaa toimia kansainvälisissä toimintaympäristöissä - osaa ennakoita kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan
SOSIAALI- JA TERVEYSALAN	KOMPETENSSIT
Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämisosaaminen	- arvioi tietoa kriittisesti, hahmottaa kokonaisuuksia ja luo uutta käytäntöä kehittävää tietoa - hallitsee tutkimus- ja kehitystoiminnan menetelmiä sekä osaa itsenäisesti toteuttaa alaa kehittäviä tutkimus- ja kehittämishankkeita - kehittää työyhteisöä prosessilähtöisen organisaation periaatteiden mukaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön ja asiakasryhmien kanssa - kehittää sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoista ja sisäistä laatua, vaikuttavuutta ja yhteistyötä
Sosiaali- ja terveysalan johtamisosaaminen	tunnistaa omat johtamisvalmiutensa ja vahvistaa johtamistaitojaan

	• hallitsee palvelukokonaisuuksien johtamisen omalla vastuualueellaan • hallitsee työyhteisön muutosprosesseja • edistää työn vaikuttavuutta näyttöön perustuvalla toiminnalla • johtaa sosiaali- ja terveyspalvelujen rakenteiden kehittämistä ja tuottamistapoja • johtaa työyhteisön/ organisaation kehittymistä eettisesti vastuulliseksi, tavoitteelliseksi ja tulevaisuuteen suuntautuvaksi yhteisöksi
--	--

KOULUTUKSEN KOHDERYHMÄ JA OSALLISTUJAT

Ylempi korkeakoulututkinto on tarkoitettu sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon (sairaanhoitaja (AMK), terveydenhoitaja (AMK), kättilö (AMK) tai ensihoitaja (AMK) tutkinnon) suorittaneille ja vähintään kolmen vuoden työkokemuksen omaaville. Työkokemus voi olla hankittu korkeakoulututkinnon jälkeen tai aiemmin suoritetun opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon suorittamisen jälkeen.

KOULUTUKSEN TOTEUTUS

Koulutusohjelma on työelämäläheinen ja alueelliset erityispiirteet huomioon ottava. Opiskelu toteutetaan lähiopetuksena, itsenäisenä opiskeluna sekä ryhmä- ja yksilöohjauksina verkkotoimintaympäristöjä hyödyntäen. Monimuoto-opetukseen tulee myös liittymään opintokäyntejä. Lähijaksot ovat pääsääntöisesti 2-3 päivänä kuukaudessa.

KOULUTUKSEN RAKENNE

Tutkinnon laajuus on 90 opintopistettä. Opinnot koostuvat syventävistä opinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, tutkimus- ja kehittämistyön opinnoista sekä opinnäytetyöstä. Nämä jakaantuvat pienempiin opintokokonaisuuksiin ja opintojaksoihin.

SYVENTÄVÄT OPINNOT 40 op

JOHTAMINEN 37 op

Johtajan kehitysprosessit

- Opiskelu yamk:ssa
- Oma asiantuntijuus ja osaaminen
- Monikulttuurinen viestintä

Sosiaali- ja terveysalan johtajuuden muuttuvat toimintaympäristöt

- Terveystalouden juridiikka
- Strateginen johtaminen ja terveydenhuollon toimintaympäristöt
- Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta
- Henkilöstöjohtaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön talous
- Tuotteistaminen
- Hyvinvointiyrittäjyys

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT 3 op

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖ 20 op

Tutkimus- ja kehittämistyön perusta

- Palveluprosessien kehittämisen menetelmiä
- Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen
- Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta

Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät

Tutkimus- ja kehittämistyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen

OPINNÄYTETYÖ 30 op

OPINTOJAKSOJEN KUVAUKSET

SYVENTÄVÄT OPINNOT 40 op.

JOHTAMINEN 37 op.

1 JOHTAJAN KEHITYSPROSESSIT 5 op

Tavoitteet: Opiskelija pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan opiskelunsa ja arvioimaan sitä.
Opiskelija harjaantuu oman työnsä ja työaikansa hallintaan.
Opiskelija harjaantuu viestintä- ja tiimityön menetelmiin monikulttuurisissa toimintaympäristöissä

1.1 Opiskelu yamk:ssa

Laajuus: 1 op Ajoitus: 1. vsk. ja 2. vsk.

Sisältö: Opiskelijana ammattikorkeakoulussa
Orientoitumien opintoihin
Aikuisopiskelija

Suoritus ja arviointi:
Lähiopetus 0,5 op, itsenäistä opiskelua 0,5 op.
Ks. kohta 1.2

Kirjallisuutta:
Saavalainen M-L: Miten kehitytään asiantuntijana? Hoitotyöntekijöiden arviointia oppimisesta hoitotieteellisen täydennyskoulutuksen aikana. Kuopio, 2004.
Leskelä J: Mentorointi aikuisopiskelijan ammatillisen kehittymisen tukena. Tampere, 2005.
Korhonen V: Oppijana verkossa: aikuisopiskelijan oppimiseen suuntautuminen ja oppimiskokemukset verkkopohjaisessa oppimisympäristössä. Tampere, 2003

1.2 Oma asiantuntijuus ja osaaminen

Laajuus: 2 op Ajoitus: 1 vsk.

Sisältö: Oman opiskelun suunnittelu, HOPS
Portfolio
Oma asiantuntijuus ja osaaminen

- analyysi ja kehittämissuunnitelma
- oman oppimisprosessin ohjaus
- yhdessä oppiminen ja vertaistuki

Siirtyminen asiantuntijasta johtajaksi
Johtajana jaksaminen ja ajanhallinta

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus, itsenäinen opiskelu ja verkkokeskustelut
Opiskelija laatii itselleen opiskelusuunnitelman ja tekee HOPS:n
Opiskelija tekee opiskelunsa ajalta portfolion.

Kirjallisuutta:

Niikka A: Portfolio oppimisen avustajana. Kirjayhtymä, 2000.
Sydänmaanlakka P: Älykäs itsensä johtaminen: näkökulmia henkilökohtaiseen kasvuun. Talentum, 2006.
Miettinen: Itsensä johtaminen sosiaali- ja terveysalalla. WSOY, 2000.
Ristikangas V., Aaltonen T., Pitkänen E: Asiantuntijasta esimies. Innostusta ja arvostusta esimiestyöhön. WSOYpro. 2008.
Opettajan osoittama muu materiaali.

1.3 Monikulttuurinen viestintä

Laajuus: 2 op Ajoitus: 2 vsk.

Sisältö: Transnationaalinen näkemys monikulttuuriseen hoitotyöhön
Kansainväliset toimintaympäristöt ja verkostot

Suoritus ja arviointi:

Kirjallisuutta: Sainola-Rodriguez ,K. Transnationaalinen osaaminen - uusi terveydenhuoltohenkilöstön osaamisvaatimus. KYO.Väitöskirja. 2009.
Opettajana osoittama muu materiaali

2 SOSIAALI- JA TERVEYSALAN JOHTAJUUDEN MUUTTUVAT TOIMINTAYMPÄRISTÖT

2.1 Terveydenhuollon juridiikka

Laajuus: 2 op Ajoitus: 1. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija tuntee sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvän lainsäädännön.

Sisältö: Sosiaali- ja terveydenhuollon juridiikka (osittain yhteisluento Keski-Pohjanmaan amk:n kanssa)

Suoritus ja arviointi:

Lähiopiskelu, verkkoavusteinen opiskelu, ryhmätyöt, itsenäinen opiskelu, kirjalliset tehtävät

Kirjallisuus: Kukkola S., Kotisaari M-L. & Ranta J. Hoitotyön johtaminen – Laki. (ilmestyy syksyllä 2011) 2011.

Muu opettaja osoittama materiaali

2.2 Strateginen johtaminen

Laajuus: 5 op

Ajoitus: 1. vsk.

Tavoitteet:

Opiskelija ymmärtää strategisen suunnittelun ja johtamisen merkityksen organisaation kokonaisohjauksen näkökulmasta. Opiskelija hallitsee strategisen suunnitteluprosessin ja kykenee analysoimaan oman toimintayksikön/ympäristön strategiseen suunnitteluun ja johtamiseen liittyviä periaatteita ja toimintoja.

Opiskelija tunnistaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöjen kansalliset ja kansainväliset muutokset ja niiden vaikutukset omaan työhönsä ja osaa suunnata toimintaansa muutosten perusteella.

Opiskelija ottaa huomioon kestävän kehityksen ekologisen, taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen ulottuvuuden toimiessaan hoitotyön johtajana

Opiskelija kehittyy käyttämään ja arvioimaan demografisia sekä hyvinvointia terveyttä kuvaavia tietoja toimintaympäristön muutoksen suunnittelun, päätöksenteon ja seurannan tueksi.

Sisältö:

Strategisen johtamisen peruskäsitteet

Strategiseen johtamiseen vaikuttavat kansainväliset, kansalliset ja alueelliset strategiat

Strategian johtaminen: Strategisen suunnitteluprosessi ja ennakointi

Strateginen johtaminen

Oman toimintayksikön strategia, BSC

Tulevaisuustutkimuksen käsitteet.

Toimintaympäristön muutos ja sen analyysi.

Kestävän kehityksen strategia hyvinvointiyhteiskunnan kehittämisessä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristön muutokset

Sosiaali- ja terveystalouden strateginen ohjaus, palvelujärjestelmän kehittäminen ja muutostoiminnan haasteet.

Suoritus ja arviointi: Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, ryhmätyöt, verkkokeskustelu, tehtävät

Kirjallisuus:

Dess G: Strategic management: Creating competitive advantages. Boston, McGraw-Hill Irwin, 2007.

Santalainen T: Strateginen ajattelu. Talentum, 2006.

Kaplan R, Norton D: Strategialähtöinen organisaatio. Tehokkaan strategiaprosessin toteutus. Kauppakamari, 2002.

Kaplan R, Norton D: Strategian toteutus. Talentum, 2007.

Kaplan R, Norton D: Strategiaverkko. Talentum, 2009.

Muu opettajan osoittama materiaali

(Terveydenhuollon lainsäädäntö (www.finlex.fi) soveltuvien osien).

Heiskanen A. & Niemi A.: Mustavalkoinen totuus terveydenhuollon johtamisesta. Talentum. 2010.

Bruun, S. & Kirvelä, T. Katsaus kuntien toimintaympäristön muutokseen. Kuntaliitto. 2006.

<http://www.kunnat.net/attachment.asp?path=1;55264;55275;121698;121700;81354;107266;107267;107273>

Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta. Kuudes ympäristöä koskeva Euroopan unionin toimintaohjelma. Euroopan komissio .Verkojulkaisuna: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52001DC0031:FI:HTML>

Valtioneuvoston kanslian julkaisu. 2006. Kohti kestäviä valintoja. Kansallisesti ja globaalisti kestävä Suomi. [Kansallinen kestävä kehityksen strategia](#) 5/2006.

Terveydenhuollon tulevaisuus. 2006. Tulevaisuusvaliokunnan kannanotto vuoden 2015 terveydenhuoltoon. Kannanottoon liittyy luonnos tulevaisuusvaliokunnan ...

http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tuv_terveydenhuollontulevaisuus.pdf

Hallinnonalan toiminta- ja 2011-2014. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2009:56.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1082856&name=DLFE-10733.pdf

Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma 2008-2011 (KASTE).STM 2008 http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/kaste .

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus. 2010. STM. Julkaisuja 2010:1.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1087414&name=DLFE-11163.pdf

Sosiaaliturvan suunta 2005-2006. STM 2006. Julkaisuja 1.

<http://www.stm.fi/Resource.phx/vastt/sostu/sosme/index.htm.i684.pdf>

Sosioekonomisten terveyserojen kaventaminen www.teroka.fi /tietopaketti –ja muut asiaan liittyvä lähdeaineisto.

Sosiaalityö hyvinvointipolitiikan välineenä 2015-toimenpideohjelma. STM . Julkaisuja 13. 2005.

Antola, T. & Pohjola, J. Innovatiivisen johtaminen. Edita Oy. Helsinki. 2006.)

2.3 Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta

Laajuus: 7 op

Ajoitus: 1. – 2. vsk

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää osaamisen johtamisen merkityksen työyhteisössä ja seudullisessa yhteistyössä.
Opiskelija hallitsee osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä käytettäviä menetelmiä.
Opiskelija hallitsee laadunhallinnan keskeiset menetelmät.

Sisältö: Osaamisen johtaminen ja kehittäminen

- oppiva organisaatio
- osaamisen johtamisen käsite ja toiminta
- henkilöstön kehittäminen – prosessi, ja ohjausosaaminen, mentorointi,

työnohjaus

Johtaminen muuttuvissa organisaatioissa

- johtajuuden tutkimus
- johtamisen uudet haasteet
- organisaatiomuodot
- moniammatillisuus ja monialaisuus

Urakehitys; perehdytys ja henkilöstön kehittäminen

Osaamisen johtamisen seudulliset haasteet

Laatu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa

Laadunhallinta johtamisen ja kehittämisen tukena

Laadunhallinnan periaatteet ja viitekehykset/ järjestelmät

Yleiset periaatteet

ISO 9000, OHSAS 18001

EFQM

CAF

SHQS

(BSC)

Lakisääteiset laadunhallintavaatimukset sosiaali- ja terveydenhuollossa

Laatusuositukset sosiaali- ja terveydenhuollossa

Johtamisen keskeisten laatutyökalujen käyttö

esim. PDCA, aivoriihi, paretoanalyysi, Benchmarking,
vertaisarviokäynnit, prosessien mallinnustekniikat

Prosessiajattelu ja prosessijohtaminen

Linjaorganisaatiosta prosessiorganisaation suuntaan

Prosessien- ja hoito- ja palveluketjujen kehittäminen

Toiminnan jatkuva arviointi ja parantaminen

Mittarointi sosiaali- ja terveyspalveluissa

Sisäinen ja ulkoinen auditointi

Itsearviointi

Dokumentaatio

Toimintakäsikirja

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, ryhmätyöt, verkkokeskustelu

Tehtävät:

1. Kartoita oman organisaatiosi/työyhteisösi osaamisalueet lähtien organisaatiosi ja työyksikkösi strategiasta, visiosta ja tavoitteista.
2. Suunnittele osaamisen arviointimenettely käyttäen jotain valmista lomaketta tai itse tehdyllä lomakkeella. Testaa lomaketta ja tee sen pohjalta kehittämissuunnitelma työyksiköllesi tai yhdelle työntekijälle.
3. Tee benchmarkkaus jostain työyhteisösi kehittämisalueesta

Kirjallisuus: Ollila S: Osaamisen strategisen johtamisen hallinta sosiaali- ja terveysalan julkisissa ja yksityisissä palveluorganisaatioissa. Johtamisosaamisen ulottuvuudet työnohjauksellisenä näkökulmana. Universitas Wasaensis, Sosiaali- ja terveyshallinto 1. 2006.

- Viitala R: Johda osaamista. Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön. Otavan kirjapaino Oy. 2005.
- Efeko: Osaamisen johtaminen kuntasektorilla. Kuntaosaaja 2012 –työkirja. 2005.
- Sydänmaanlakka Pentti: Älykäs organisaatio. Tiedon, osaamisen ja suorituksen johtaminen. 2002.
- Ristikangas V., Aaltonen T., Pitkänen E: Asiantuntijasta esimies. Innostusta ja arvostusta esimiestyöhön. WSOYpro. 2008.
- Erämetsä T: Myönteinen muutos. Tammi, 2003.
- Honkanen H: Muutoksen agentit; Muutoksen ohjaaminen ja johtaminen. Edita 2006
- Lecklin O.: Laatu yrityksen menestystekijänä. Talentum. 2006.
- Virtanen P., Wennberg M.: Prosessijohtaminen julkishallinnossa. Edita. 2005.
- Silvennoinen-Nuora L: Strategiatyö ja tasapainotettu mittaristo toimialan johtamisessa. Tampereen yliopisto. 2005.
- Silvennoinen-Nuora L: Hoitoketjut ja vaikuttavuus. Tampereen yliopisto. 2004.
- Vuori J: Terveys ja johtaminen. Terveystieteiden tutkimuskeskus ja terveydenhuollon työyhteisöissä. WSOY. 2005.
- Outinen Maarit, Mäki Tiina, Siikander Satu, Liukko Matti: Laatu kannattaa - mikä kannattaa laatutyötä? Selvitys laadunhallinnasta sosiaali- ja terveydenhuollossa Aiheita 8/2001, Stakes 2001
- Premissi. Terveys- ja sosiaalialan johtamisen erikoisjulkaisu.
- Muu opettajan osoittama materiaali

2.4 Henkilöstöjohtaminen

Laajuus:	6 op	Ajoitus: 1. vsk
Tavoitteet:	Opiskelija hallitsee henkilöstöjohtamisen eri osa-alueet ja kykenee johtamaan työyksikköä oikeudenmukaisesti ja kannustavasti ottaen huomioon eri-ikäiset ja eri kehitysvaiheissa olevat työntekijät sekä työyksikön toimintaympäristön ja siinä tapahtuvat muutokset. Opiskelija kykenee toimimaan asiantuntijaorganisaatioissa johtotehtävissä.	
Sisältö:	Henkilöstöjohtaminen tänään (henkilöstö yrityksen kilpailutekijänä) Hoitotyön johtaminen tulevaisuudessa (inhimillisten voimavarojen johtaminen, osaamisvaatimukset, kompetenssit) Henkilöstöjohtamisen strateginen ulottuvuus (muuttuva toimintaympäristö, kansainvälistyminen, ..., visio, strategia, yrityskulttuuri) Yksilöt työyhteisössä ○ yhteisöllisyyden mallit (esim. ryhmät ja tiimit) ○ työhyvinvointi ja työelämän erityiskysymykset (työsuojaus; osallistumisjärjestelmät; vajaakuntoiset; työkyvyn arviointi ja hoitoonohjaus; ilmapiiri; mittarit) ○ työelämän pelisäännöt, eri-ikäisten työntekijöiden johtaminen ja motivointi; työn vaativuuden arviointi Henkilöstöjohtamisen järjestelmät (henkilöstötoimintojen kehikset, henkilöstön määrä ja rakenne, palkitsemisjärjestelmät, henkilöstön hyvinvointi ja henkilöstötilinpäätös) Asiantuntijaorganisaatio, asiantuntijoiden johtaminen	

Itsensä johtaminen
Esimies/alaisosaaminen

Suoritus ja arviointi: Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, ryhmätyöt, verkkokeskustelu

Kirjallisuutta:

Ikola-Norrbacka R.: Johtamisen eettisyys terveydenhuollossa. Esimiestyön ja hallinnon eettiset arvot julkisen terveydenhuollon kahdessa professionissa. Väitöskirja. Acta Wasaensia no: 222. Julkisojohtaminen 14. Universitas Wasaensis. 2010.
Viitala R.: Henkilöstöjohtaminen. Edita. 2002.
Kauhanen J.: Henkilöstövoimavarojen johtaminen. WSOYpro. 2009.
Hoitotyön vuosikirja: Inhimillisten voimavarojen johtaminen. Miettinen ym. (toim.) Sairaanhoidajaliitto. Gummerus kirjapaino Oy. 2006.
Ristikangas V., Aaltonen T., Pitkänen E.: Asiantuntijasta esimies. Innostusta ja arvostusta esimiestyöhön. WSOYpro. 2008.
Caldwell R.: Agency and change. London, Routledge, 2006.
Hakala J, T: Informaatiohyöky; Tiedon ja osaamisen hallinta työelämässä. Gaudeamus, 2006.
Koivisto K: Tunnista ja torju työuupumus. Yrityskirjat, 2001.
Kukkonen T: Vajaakuntoisten työllistyminen ja yritysten sosiaalinen vastuu. Yhteiskuntapolitiikan raportteja n:o 9. Joensuun yliopisto, yhteiskuntapolitiikan laitos. 2003.
Miettinen: Itsensä johtaminen sosiaali- ja terveysalalla. WSOY, 2000.
Muu opettajan osoittama materiaali

2.5 Sosiaali- ja terveydenhuollon talous

Tavoitteet: Opiskelija ymmärtää terveydenhuollon palvelutuotannon osana yhteiskunnallista talousjärjestelmää.
Opiskelija tuntee taloushallinnon käsitteistön ja hallitsee taloudellisen toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin työyksikön johtamisessa.

Laajuus: 5 op Ajoitus: 1. vsk.

Sisältö:

Terveydenhuollon palvelutuotanto taloudellisena järjestelmänä
Taloudellisen suorituksen mittaus
Julkisyhteisöjen budjetointi ja laskentatoimen ajattelumallit, keskeiset prosessit ja teoriat
Toimintolaskenta strategisen suunnittelun ja johtamisen välineenä
Taloushallinnon käsitteistö ja tunnusluvut terveydenhuollossa (tuloksellisuus, taloudellisuus, tuottavuus, vaikuttavuus ja kustannus-hyöty –analyysi)
Toimintayksikön talous
Voittoa tavoittelemattoman organisaation taloudellinen tavoite
Terveydenhuollon vaihtoehtoiset tuote- ja palvelustrategiat (julkinen/yksityinen/kolmas sektori -> työnjako)

Suoritus ja arviointi: Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, ryhmätyöt, tehtävät

Kirjallisuus: Leponiemi & Kykkänen. 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. WSOY.
Raudasoja & Johansson. 2009. Esimies talouden johtajana julkishallinnossa. WSOY.
Muu opettajan osoittama materiaali

2.6 Tuotteistaminen

Tavoitteet: Opiskelija saa valmiudet palvelujen tuotteistamiseen ja ymmärtää tuotteistamisen tarjoamat mahdollisuudet yrityksen tai organisaation (liike)toiminnan kehittämisessä.

Laajuus: 3 op Ajoitus: 2. vsk.

Sisältö: Terveysalan palvelujen tuotteistaminen

Palvelukäsite, palvelun ulottuvuudet
Palvelujen laatu
Palvelutuote systeeminä
Palvelun modularisointi
Tuotteistus, palvelun kehittäminen ja tuotekonsepti
Tuotteistusprosessi
Palvelutarjooman arviointi ja kehittäminen
Palvelun määrittely – sisältö ja prosessi
Palvelun vakioiminen ja konkretisointi
Hinnottelu ja liiketoimintapotentiaalin arviointi

Suoritus ja arviointi: Lähiopetus, itsenäinen opiskelu ja tehtävät.

Kirjallisuus: Brax, Saara. Palvelut ja tuottavuus. Helsinki. Tekes. 2007.
Jaakkola, E. Orava M & Varjonen V. Palvelujen tuotteistamisesta kilpailuetua. Opas yrityksille. Helsinki. Tekes. 2009.
Parantainen, Jari. Tuotteistaminen - Rakenna palvelusta tuote 10 päivässä. Helsinki, Talentum. 2007.
Sipilä, Jorma. Asiantuntijapalvelujen tuotteistaminen. Helsinki WSOY
Muu opettajan osoittama kirjallisuus.

2.7 Hyvinvointiyrittäjyys

Tavoitteet: Opiskelija perehtyy hyvinvointiyrittäjyyden perusteisiin ja lähtökohtiin sekä hyvinvointiyrittäjyyden edellytyksiin ja mahdollisuuksiin sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on mahdollistaa opiskelijan oman osaamisen tuotteistaminen ja oman yrityksen liiketoiminnan suunnittelu sekä saada valmiuksia yhteistyöhön yksityisten palvelutuottajien kanssa.

Laajuus: 4 op Ajoitus: 1. vsk.

Sisältö: Erilaisia lähestymistapoja yrittäjyyteen

Sosiaali- ja terveysalan palvelutarpeet
Oman osaamisen tuotteistaminen
Palvelujen suunnittelu ja lanseeraus
Yksityistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö
Sosiaalialan yrittäjyyden nykytilanne
Kannattavuuden osatekijät ja seuranta yrityksessä
Liiketoiminnan suunnittelu

Suoritus ja arviointi: Opintojakso suoritetaan Keski-Pohjanmaan amk:n ohjauksessa

Kirjallisuutta:

Business Plan –työkirja. Finnvera.
Heikkilä M. & Lahti T.: Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukatsaus: Sosiaali- ja terveysalan tutkimuskeskus. STAKES. 2007.
Heikkilä M.: Minäkäsitys, itsetunto ja elämänhallinnan tunne sisäisen yrittäjyyden determinantina. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. 2006.
Hiltunen m., Karjalainen T., Mannio L., Pättiniemi P., Pötry J., Savolainen A., Tainio J., Tirkkonen T. & Välke R.: Hyvinvointiyrittäjän liiketoimintaopas. Ammatinharjoittajasta yrittäjäksi. Tietosanoma. AS Pakett. Tallinna. 2007
Kinnunen R.: Palvelujen suunnittelu. WSOY. Dark.oy. 2004.
Neilimo K. & Uusi-Rauva K.: Johdon laskentatoimi. Edita. 2007.
Pietiläinen T., Keso H., Hiukka K. & Lehtimäki H.: Tiedon kauppiat. Asiantuntijat yrittäjinä. WSOY. 2007.

VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT

Tavoitteet: Opiskelija syventää johtamisosaamistaan ammatitaitoa kehittävän harjoittelun avulla ja/tai osallistumalla alan kansallisiin ja kansainvälisiin konferensseihin ja/tai suorittamalla opintoja muissa ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa.

Laajuus: 3 op

Ajoitus: 1. – 2. vsk.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖ 20 op

Tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa osaamistaan erilaisten tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien lähestymistapojen soveltamisessa työelämässä. Hän oppii tunnistamaan sosiaali- ja terveysalan kehittämiskohteita ja tuottamaan uutta tietoa sekä uusia toimintakäytänteitä, toimiessaan työyhteisön esimiehenä ja kehittäjänä. Kehittämistoiminnan osaamisen avulla opiskelija pystyy muuttamaan ja kehittämään systemaattisesti näyttöön perustuvaa hoitotyötä. Tulevaisuuden haasteisiin vastaaminen ja muutosten hallinta näyttöön perustuvassa sosiaali- ja terveysalan toiminnassa edellyttävät tutkimus- ja kehittämistyön menetelmien hallintaa ja niiden tarkoituksenmukaista soveltamista.

3 TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTYÖN PERUSTA

Opiskelija hallitsee tutkimus- ja kehittämistoiminnan perustan. Hän osaa hyödyntää monipuolisesti erilaisia tiedonhankintatapoja ja tietolähteitä sekä osaa arvioida kriittisesti tutkimusten luotettavuutta ja

hyödyntämismahdollisuuksia. Hän ymmärtää näyttöön perustuvan toiminnan merkityksen työssään ja syventää tietotaitoaan näyttöön perustuvan toiminnan kehittämisessä. Opiskelija osaa arvioida näytön astetta ja osaa perustaa toimintansa parhaisiin käytänteisiin.

3.1 Palveluprosessien kehittämisen menetelmiä

Laajuus: 3 op

Ajoitus: 1. vsk.

Opintojaksossa tuotetaan perusvälineitä koulutusammattia koskevan työelämän kehittämiseen. Erityisesti etsitään uusia ratkaisuja ja toimintamalleja johtamiseen ja yhteisen kehittämisen kohteen löytämiseen. Tavoitteena on paikantaa työelämässä olevia hankkeita ja niiden toimintatapoja, jotka sijoitetaan oman työpaikan tai -yksikön piiriin.

Tavoitteet: Opiskelija perehtyy ja tutustuu erilaisiin sosiaali- ja terveysalan johtamisen ja kehittämisen hankkeisiin ja niissä ilmeneviin menetelmiin.
Hän oppii tunnistamaan sosiaali- ja terveysalan seudulliset toimijat ja niiden välisen yhteistyön sekä seudullisia kehittämistarpeita ja oman vastuun kehittämistyössä.
Opiskelija osaa arvioida erilaisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden tarkoitusta ja niiden avulla tuotetun tiedon laatua ja käyttötarkoitusta työssään. Lisäksi hän ymmärtää eettisen toiminnan merkityksen tutkimus- ja kehittämistyössä.

Sisältö: Valtakunnalliset ja seudulliset johtamiseen liittyvät sosiaali- ja terveysalan hankkeet
Seudullisen kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät
Kehittämistoiminnan arvot ja eettisyys
Kehittämistä ja johtamista edistäviä työmenetelmiä

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 0,5 op, itsenäinen opiskelu ja tehtävä 2 op, seminaarityöskentely 0,5 op
Tehtävä.

1. Opiskelija perehtyy yhteen seudulliseen (tai valtakunnalliseen) ja omaan opinnäyte-työhön läheisesti liittyvään sosiaali- ja terveysalan johtamista ja kehittämistä tukevaan hankkeeseen ja tekee siitä kirjallisen raportin. Tehtävä esitetään ja käsitellään seminaareissa. Suotavaa on, että opiskelija syventyy tehtävässään samaan hankkeeseen/aiheeseen, josta hän teki koulutukseen hakiessaan jo ennakkotehtävän.
2. Opiskelija erittelee, arvioi, kommentoi vähintään yhden jatko-opinnoissa mukana olevan opiskelijan tehtävää verkossa.

Kokonaisuuden arviointi hyväksytty/hylätty.

Kirjallisuus: Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Wsoy. Helsinki.
Seppänen-Järvelä, R. 1999. Luottamus prosessiin - kehittämistyön luonne sosiaali- ja terveysalalla. Jyväskylä. Gummerus Oy.
http://www2.stakes.fi/finsoc/keitaolemm/seppanen_jarvela_vaitoskirja.pdf
Seppänen-Järvelä, R. 2004. Projekti: kehittämisen kehto vai musta aukko? Yhteiskuntapolitiikka 3, 251-259.
Seppänen-Järvelä, Riitta (2002). How to promote organizational development through internal process-evaluation? Hallinnon Tutkimus Evaluation Supplement 4, 88-95.
Seppänen-Järvelä, R. & Karjalainen, V. (toim.) 2006. Kehittämistyön risteyksiä. Helsinki. Stakes.

Anttila, P. 2007. Realistinen evaluaatio ja tuloksellinen kehittämistyö. AKATIIMI Oy, Hamina.
Heikkilä, A., Jokinen, P., Nurmela, T. 2008. Tutkiva kehittäminen. Avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveysalalla. WSOY Oppimateriaalit.
Toikko, T., Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen yliopisto-paino Oy – Juvenes Print. Tampere.
Muu opettajan osoittama kirjallisuus.

3.2 Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen

Laajuus: 3 op Ajoitus: 1. vsk

Tavoitteet: Opiskelija hallitsee ammatillisen tiedonmuodostuksen sekä tutkimus- ja kehittämis- ja innovaatiotyön prosessin käytännön työn kehittämisessä.
Opiskelija osaa kehittää ja soveltaa näyttöön perustuvaa hoitotyötä ja pitää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyötä osana ammatillista asiantuntijuuttaan.

Sisältö: Tiedon lajit ja ammatillinen tiedon muodostus
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön filosofiset ja metodologiset lähestymistavat
Teorialähtöisen ja aineistolähtöisen tutkimusprosessin soveltamisen työn kehittämisessä
Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys
Näyttöön perustuvat suositukset, teorioiden ja mallien kehittäminen ja soveltaminen
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön sekä näyttöön perustuvan hoitotyön nykytila ja haasteet
Tiedonhankintatavat (tietokannat, tutkimukset, tilastot, raportit)

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 1 op, itsenäinen opiskelu 1 op (lukupäiväkirja ja lähtötason koe), kirjallisuuteen perustuva ja omaan opinnäytetyöhön sovellettava essee sekä tiedonhakukoulutus 1 op
Kirjallinen lähtötasokoe. Kokonaisuuden arviointi 1-5.

Kirjallisuus: Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Kirjayhtymä. Uusin painos.
Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOY.
Sarajärvi, A. & Mattila, L.-R. & Rekola, L. 2011. Näyttöön perustuva toiminta-avain hoitotyön kehittämiseen. Helsinki. WSOY
Terveyttä ja hyvinvointia näyttöön perustuvalla hoitotyöllä. Kansallinen tavoite- ja toimintaohjelma 2004-2007. 2003. STM. Julkaisuja 18.
Muu opettajan osoittama materiaali

3.3 Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta

Laajuus: 3 op Ajoitus: 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija hallitsee laadullisen ja määrällisen aineiston keruun ja tuottamisen strategioita ja osaa soveltaa niitä omassa opinnäytetyössään.
Hän hallitsee aineiston analyysimenetelmiä ja aineiston tulkintaa.
Opiskelija tietää erilaisiin aineistoihin liittyvien käsitteiden sisällöt niin, että pystyy lukemaan ja hyödyntämään tieteellisiä julkaisuja työn kehittämisessä.

Sisältö: Laadullisen aineiston peruselementit ja aineiston rakentamisen luonne

- kokemusten, elämäntarinan, kertomusten tutkiminen

Laadullisen tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analysointi ja tulkinta
Sisällön analyysi
Laadullisen ja määrällisen aineiston yhdistäminen
Määrällisen aineiston peruselementit ja aineiston rakentamisen luonne

- ilmiön yleisyyden selvittäminen ja selittäminen
- vaikuttavuuden tutkiminen ja arviointi

Määrällisen tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analysointi ja tulkinta

- aineiston kuvaaminen (keski- ja hajontaluvut, kuviot ja taulukointi)
- muuttujien väliset yhteydet/riippuvuudet
- tilastollinen päättely (Tulosten yleistettävyys perusjoukkoon)

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 1.0 op, itsenäinen opiskelu 0.5 op (aineiston analyysiin liittyvä ennakotehtävä ennen harjoituksia Moodleen), Harjoitukset omasta opinnäytetyön aineistosta (sisällön analyysi ja Spss)1.0 op.

Kirjallinen koe (0.5 op), arviointi 1-5

Kirjallisuus: Sovitaan opintojakson alussa

4 Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät

Laajuus: 6 op

Ajoitus: 1. – 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija omaksuu ja hallitsee tutkivan, kriittisen ja reflektiivisen kehittämisoikeuden oppimisen ja johtamisen kehittämiseen.
Hän vahvistaa metodologisia lähestymistapoja koskevaa osaamistaan työelämän tutkimus- ja kehittämistyössä.
Hän syventää valmiuksiaan tieteellisen tiedon hankintamenetelmissä, käyttämisessä, soveltamisessa ja tulosten arvioinnissa.
Hän luo kokonaiskuvan työyhteisön kehittämisestä ja mahdollisuuksista toimia verkostoissa ja käytännön/työyhteisön kehittämistyössä.

Sisältö: Kriittinen ja reflektiivinen ajattelu osaamisen kehittämisen välineenä
Tutkimus-, kehitys- ja projektityön periaatteet
Teoreettiset ja käsitteelliset lähestymistavat:

- toimintatutkimus,
- kehittävä työntutkimus
- arviointitutkimus
- design-based research

- tulevaisuustutkimus
- Monimetodologisuus tutkimus- ja kehittämistyössä
- Mallien ja teorioiden merkitys tutkimus- ja kehittämishankkeissa
- Projekti kehittämisen välineenä
- Erilaiset aineiston hankintamenetelmät kehittämisen ja arvioinnin välineinä

Suoritus ja arviointi:

Lähiopetus 2op, Itsenäinen opiskelu ja kirjalliset tehtävät (3op), seminaarityöskentely (1op)

Tehtävä:

1. Opiskelija referoi itsenäisesti tutkimus- ja kehittämistyön teoreettista ja menetelmällistä lähestymistapaa esittelevän perusteoksen ja arvioi toisen opiskelijan tekemän referaatin, ja nostaa siitä kysymyksiä keskusteluun Moodle oppimisympäristössä.
 2. Opiskelija perehtyy valitsemaansa teoreettiseen ja menetelmälliseen lähestymistapaan syvällisesti valituissa pienryhmissä kirjallisuuden ja tutkimusten avulla. Yhteistehtävä esitetään ja käsitellään seminaareissa.
 3. Opiskelija perehtyy projektia koskevaan kirjallisuuteen ja kuvaa oppimisensa kannalta keskeisiä projektin hallintaan (projektin organisointiin ja johtamiseen) liittyviä asioita Moodlessa, joita käsitellään opintopiirissä..
- Kokonaisuus arvioidaan 1-5.

Kirjallisuus: Ajankohtainen kirjallisuus keskustellaan opintojakson alussa.

Engeström, Y. 2004. Ekspansiivinen oppiminen ja yhteiskehittely työssä. Tampere. Vastapaino.

Pelin, R. 2002. Projektihallinnan käsikirja. Projektijohtaminen Oy.

Suntio, A-T. 2004. Hankelähtöinen toiminnan tutkimus. Teoksessa Kotila, H. & Mutanen, A. (toim.) Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu. Helsinki. Edita Oy. 163 – 173.

Engeström, Y., Kerosuo, H. & Kajamaa, A. 2008. Vaikuttavuuden arvioinnista seuraamusten tutkimukseen. Teoksessa J. Mäkitalo, J. Turunen & I. Vilkkumaa (toim.) Vaikuttavuus muutoksessa. VERVE. Kalevaprint Oy. Oulu, 19–44

Muu opettajan osoittama materiaali.

5 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen 5 op

Tavoitteet: Opiskelija hallitsee tutkimus- ja kehittämistyön hyödyntämisen osoittamalla opinnäytetyön tulosten laaja-alaista julkaisemista ja käyttöönottoa. Hän hallitsee tutkimus- ja kehittämistyön suullisen ja kirjallisen esittämisen eri viestinnän välineiden avulla.

5.1 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeissa kirjoittaminen

Laajuus: 3op

Ajoitus: 1-2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija oppii tukemaan kehittämistyön kestävyyttä ja tulosten leviämistä hankekirjoittamisen avulla. Hän saa valmiuksia suunnitella hankkeisiin liittyvää kirjoittamista yhdessä hanketoimijoiden kanssa kirjoitussuunnitelman avulla. Opiskelija laatii myös opinnäytetyönsä kirjoitussuunnitelman ja harjaantuu tuottamaan monimuotoisia tekstejä ja erilaisia tekstilajeja yksin ja yhteistyössä kirjoittajakumppaneiden kanssa.

Sisältö: Hankekirjoittaminen kehittämistyön edistäjänä
Kirjoittamisen moniääninen suunnittelu T&K&I -hankkeissa
Interventionistinen kirjoittaminen
Työelämälähtöinen kirjoittaminen
Hankekirjoittamisen välineet: kirjoitussuunnitelma ja -sopimus
Yhteistyössä kirjoittamisen haasteet ja mahdollisuudet

Suoritus ja arviointi

Lähiopetus 1 op, itsenäistä ja yhteisöllistä opiskelua 1.5 op, seminaari 0.5 op

1. Opiskelija arvioi kirjallisesti hankekirjoittamista käsitteleviä artikkeleita ja nostaa lukemiskokemustensa perusteella artikkeleista kiinnostavia kysymyksiä Moodlen keskustelufoorumille. Opiskelijaryhmä seuraa ja kommentoi keskustelua.
2. Opiskelija laatii opinnäytetyösuunnitelmaa tukevan kirjoitussuunnitelman osana tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohanketta, jota vertaisarvioidaan Moodlessa. Tehtävä käsitellään seminaarissa.
3. Opinnäytetyöryhmissä tai opintopiiriryhmissä tuotetaan valitusta aiheesta yhteiskirjoittamisen avulla artikkeli, joka julkaistaan valitussa julkaisuforumissa. Ennen artikkelin aloittamista opiskelijat laativat artikkelin tuottamiseen liittyvän kirjoitussopimuksen.
Opiskelija tuottaa opinnäytetyönään erilaisista ja eri kohderyhmille suunnatuista teksteistä muodostuvan kokonaisuuden kirjoitussuunnitelmansa pohjalta.

Kirjallisuus: (ks.5.2)

5.2 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeen hyödyntäminen

Laajuus: 2 op

Ajoitus: 2. vsk.

Tavoitteet: Opiskelija soveltaa ja hyödyntää erilaisia välineitä käyttäen opinnäytetyönsä tuloksia työelämään ja työyhteisön kehittämiseen.

Sisältö:

T&K&I -hankkeen markkinointi ja hyödyntäminen
Julkaisutoiminta
Artikkelin kirjoittaminen
Posterit
Abstract

Suoritus ja arviointi

Lähiopetus 0.5 op, itsenäistä opiskelua 1.5 op

Tehtävä: Opiskelija laatii opinnäytetyön esityksen jälkeen opinnäytetyöstään artikkelin, joka julkaistaan ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa ja markkinoi opinnäytetyötään kirjoitussuunnitelman mukaisesti

Kirjallisuus: Engeström, R. & Virkkunen, J. 2008. Kulttuurinen välittyneisyys toiminnassa ja oppimisessa. Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos, Toiminnan teorian ja

kehittävän työntutkimuksen yksikkö. Tutkimusraportteja 11.

Kajamaa, A. & Kerosuo, H. 2006. Mitä toimintatavan kehittämisprojektista seurasi? Kehittämisen tulosten kestävyys ja leviäminen terveydenhuollossa. KONSEPTI 3 (2). www.muutoslaboratorio.fi/konsepti

Kajamaa, A., Kerosuo, H. & Engeström, Y. 2008. Työelämän kehittämisprojektien seuraamusten jäljillä – uusi näkökulma arviointitutkimukseen. Hallinnon Tutkimus -lehti, arvionnin teemanumero 4.

Kinnunen, M. & Löytty, O. (toim.) 2002. Tieteellinen kirjoittaminen. Vastapaino.

Lambert, P. 2008. Kirjoittaminen osana moniäänistä hanketoimintaa. Osaaja.net 1. www.osaaja.net

Lambert, P. & Vanhanen-Nuutinen, L. (toim.) 2010. Hankekirjoittaminen. Välineitä hanketoimintaan ja opinnäytetyöhön.

Latvala, J. & Peltonen, E. & Saresma, T. (toim.) 2004. Tutkija kertojana. Tunteet, tutkimusprosessi ja kirjoittaminen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 79. Jyväskylän yliopisto.

Levonen J. (toim.) Ylempi ammattikorkeakoulututkinto – Työelämäläheistä asiantunte-
musta kehittämässä. Hämeen ammattikorkeakoulun e-julkaisuja 3

Rantanen, T. & Toikko, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. KeVer verkkolehti 2(8). <http://ojs.seamk.fi/index.php/kever/index>

Toljamo, M. & Vuorijärvi, A. (toim.) 2007. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja. Oulun seudun ammattikorkeakoulu.

Vanhanen-Nuutinen, L. & Lambert, P. (toim.) 2005. Hankkeesta julkaisuksi. Kirjoittaminen ammattikorkeakoulun ja työelämän kehityshankkeissa. Edita Oy.

Vanhanen-Nuutinen, L. & Lumme, R. & Helenius, J. 2007. Yhteiskirjoittamisen jännitteet ammattikorkeakoulun ja työelämän kehittämishankkeessa. KeVer 3(6). <http://www.kever.fi>.

6 OPINNÄYTETYÖ (THESIS) 30 op

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö on työelämän tutkimus- ja kehittämistyö, jossa korostuu opiskelijan tietotaito ratkaista alueellisia ja työelämlähtöisiä käytännön kehittämishaasteita ja ongelmia. Opinnäytetyössä korostuu uusien ammatillisten toimintatapojen, työmenetelmien, käytänteiden ja palvelukonseptien kehittäminen ja arviointi. Opinnäytetyö on opiskelu- ja oppimiskokonaisuus, jossa opiskelija harjoittelee pitkäkestoista työskentelyä samoin kuin tutkivaa ja kehittävää työtettä sekä tieteellistä ajattelua, joka ilmenee vahvoina perusteluina ja pohdintoina. Työelämään suuntautuvassa opinnäytetyöprosessissa on tärkeä merkitys yhteistyöllä, josta hyöttyy prosessin kaikki osapuolet: opiskelija, toimeksiantaja, opinnäytetyön ohjaaja, ammattikorkeakoulu ja työelämä yleensä. Yhteistyön perustana ovat siis ammattikorkeakoululle asetetut aluekehitystehtävän tavoitteet, työelämän asettamat tavoitteet sekä opiskelijan omat osaamisen kehittämisen tavoitteet. Siksi opinnäytetyön alkuvaiheessa onkin määriteltävä kolme tehtävää: opinnäytetyön oppimistehtävä, kehittämistehtävä ja tutkimustehtävä.

Opinnäytetyössä opiskelija osoittaa valmiutta itsenäiseen ja yhteisölliseen asiantuntijatyöhön ja kirjalliseen viestintään. Asiantuntijatiedon jakaminen ja uuden osaamisen siirtäminen osaksi työyhteisöjen ja ammatillisia verkostoja on tärkeä osa opinnäytetyöprosessia. Hän kykenee soveltamaan tutkimus- ja kehittämistietoutta sekä menetelmäosaamista kriittisesti ja analyttisesti. Hän hallitsee valittujen kehittämis- ja tutkimusmenetelmien käytön työelämän ongelmien ja kehittämiskohteiden erittelyssä ja ratkaisuisissa. Opiskelija saa valmiuksia opinnäytetyön tulosten markkinointiin, näyttöön perustuvan toiminnan vahvistamiseen sekä opinnäytetyön hyödyntämiseen.

Ohjaajina toimivat ammattikorkeakoulun ohjaava opettaja, vertaisohjaaja ja projektiorganisaatio, jossa on mukana myös työyhteisöstä nimetty ohjaaja. Ohjaus- ja arviointikeskustelut toteutuvat oppimista edistävässä ilmapiirissä opiskelijoista, opettajista ja työelämän edustajista koostuvissa seminaareissa, projektikokouksissa, ohjausryhmän kokouksissa ja ohjauskeskusteluissa monialaista asiantuntijuutta hyödyntäen. Ohjauksessa pyritään dialogisen keskustelun avulla etsimään erilaisia ratkaisuja arjen käytänteisiin ja arjen herättämiin muutostarpeisiin.

Tavoitteet: Opiskelija osaa suunnitella, toteuttaa, arvioida ja hyödyntää omaa työelämää uudistavan kehittämishankkeen yhteistyössä oman alan asiantuntijoiden kanssa.
Opiskelija saa valmiuksia kehittää ammattialaansa analysoimalla alan kansallista ja kansainvälistä tutkimustietoa.
Hän osaa soveltaa tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä sekä pystyy itsenäiseen kriittiseen ja refleктоivaan tiedon käyttöön.
Hän pystyy arvioimaan ja tiedottamaan opinnäytetyönsä tuloksia juurruttamalla tulokset työelämään, laatimalla posterin ja kirjoittamalla artikkelin. Kokonaisuus osoittaa opiskelijan kyvykkyyttä pystyä näytöllä kehittämiseen.

Laajuus:	30 op	Ajoitus: 1. – 2. vsk	
		Aihesuunnitelma 4 op	1. vsk.
		Tutkimussuunnitelma 8 op	2. vsk
		Opinnäyte 18 op	2. vsk.

Sisältö: Opinnäytetyö tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeessa
Ohjaus, vertais- ja projekti ohjaus sekä seminaarilanteet
Prosessin ja tulosten hyödyntäminen ja juurruttaminen työkäytäntöihin

Opinnäytetyön tulosten julkistaminen ja esittäminen alueellisessa, kansallisessa tai kansainvälisessä seminaarissa

Posterin laatiminen

Artikkelin kirjoittaminen kypsyysnäytteenä

Toteutus: Opiskelija toteuttaa opinnäytetyön siten, että se palvelee hänen johtamisen ja osaamisen asiantuntijuuden lisäksi hänen työyhteisöään ja toimintaympäristöään. Suositeltavaa on tehdä opinnäytetyö laajana kehittämishankkeena, jolloin jokainen opiskelija tuottaa yhteiseen opinnäytetyöhön yhden kokonaisuuden. Jokaisen opiskelijan on pystyttävä osoittamaan oma osuutensa yhteisessä opinnäytetyössä. Aiheen tulee liittyä alueella tai työyhteisössä meneillään olevaan työelämän kehittämishankkeeseen.

Opiskelijan perehtymistä opinnäytetyöhön tuetaan koko ajan tutkimus- ja kehittämistyön opinnoilla, jotka linkittyvät opinnäytetyön tekemiseen systemaattisesti. Aiheen varmistuttua opiskelija perehtyy siihen laajasti erilaisen tiedon ja materiaalin avulla. Opinnäytetyön aiheen opiskelija esittää ideaseminaarissa ensimmäisen lukukauden lopussa.

Toisen lukukauden lopussa olevassa opinnäytetyön suunnitelmaseminaarissa opiskelija esittää opinnäytetyönsä tarkennetun suunnitelman, jossa hän osoittaa perehtyneisyytensä aiheeseen ja sen taustoihin laajasti ja syvällisesti. Sen jälkeen opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti järjestetään yhteisiä väliseminaareja, joissa pyritään eri asiantuntijuutta jakamalla ohjaamaan opinnäytetyöprosessia.

Valmis opinnäytetyö esitetään viimeisellä lukukaudella joko alueellisessa, kansallisessa tai kansainvälisessä seminaarissa. Esityksen jälkeen opiskelija viimeistelee opinnäytetyötään koskevan artikkelin, joka julkaistaan esimerkiksi ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa kokoomateoksena.

Opiskelija osallistuu seminaareihin aktiivisesti ja toimii vertaisena. Lisäksi opiskelija tekee opinnäytetyötä esittävän posterin ja kirjoittaa kypsyysnäytteen. Lisäksi jokainen on työelämän ohjaajana yhden perusopiskelijan opinnäytetyöprosessissa.

Arviointi: Opinnäytetyö arvioidaan kriteereiden mukaisesti 1-5.

Lukusuunnitelma

Kajaanin AMK, Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen		s2010	k2011	s2011	k2012	
Lukusuunnitelma, Sairaanhoitaja, yamk. Terveystenhoitaja, yamk		1. vuosi		2. vuosi		
2010 - 2012	op	I lk	II lk	III lk	IV lk	
YLEMPI AMK-TUTKINTO						
SYVENTÄVÄT OPINNOT	40					
JOHTAMINEN	37					
Johtajan kehitysprosessit	5					
* Opiskelu yamk:ssa	1	0,5			0,5	
* Oma asiantuntemus ja osaaminen	2	2				
* Monikulttuurinen viestintä	2			2		
Sosiaali- ja terveysalan johtajuuden muuttuvat toimintaympäristöt	32					
* Juridiikka	2	2				
* Strateginen johtaminen	5	5				
* Osaamisen johtaminen ja laadunhallinta	7		3	2	2	
* Henkilöstöjohtaminen	6	4	2			
* Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön talous	5	4	1			
* Tuotteistaminen	3			3		
* Hyvinvointiyrittäjyys	4		4			
VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT	3	1			2	
TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISOPINNOT	20					
Tutkimus- ja kehittämistyön perusta	9					
* Palveluprosessien kehittämisen menetelmiä			3			
* Näyttöön perustuvan toiminnan kehittäminen	3		3			
* Aineiston käsittely, analyysi ja tulkinta	3			3		
Tutkimus- ja kehittämistyön metodologia ja menetelmät	6		3	3		
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyön kirjoittaminen ja hyödyntäminen	5		1	2	2	
OPINNÄYTETYÖ	30					
* Aihesuunnitelma	4		4			
* Tutkimussuunnitelma	8			8		
* Kehittämistehtävä	18				18	
		18,5	24	23	24,5	90

AIKATAULU

Syksy 2010

Pvm	Päivä
15.9	ke
16.9	to
17.9	pe
13.10	ke
14.10	to
15.10	pe
3.11	ke
4.11	to
5.11	pe
11.11	to
17.11	ke
18.11	to
19.11	pe
1.12	ke
2.12	to
3.12	pe

Syksy 2011

Pvm	Päivä
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe

Kevät 2011

Pvm	Päivä
19.1.2011	ke
20.1.	to
21.1	pe
9.2	ke
10.2	to
11.2	pe
16.3	ke
17.3	to
18.3	pe
13.4	ke
14.4	to
15.4	pe
28.4	to
11.5	ke
12.5	to
13.5	pe

Kevät 2012

Pvm	Päivä
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to
	pe
	ke
	to